

TEKSTY PIEŚNI

Z angielskiego przełożyła Maria Skiba

1. I saw my Lady weepe

I saw my Lady weepe,
And sorrow proud to bee aduanced so :
In those faire eies where all perfections keepe,
Hir face was full of woe,
But such a woe (beleeue me) as wins more
hearts,
Than mirth can doe, with hir intysing parts.

Sorrow was there made faire,
And passion wise, teares a delightfull thing,
Silence beyond all speech a wisdom rare,
Shee made her sighes to sing,
And all things with so sweet a sadnesse moue,
As made my heart at once both grieue and
loue.

O fayrer than ought ells,
The world can shew, leaue of in time to grieue,
Inough, inough, your ioyfull lookes excells,
Teares kills the heart belieue,
O striue not to bee excellent in woe,
Which onely breeds your beauties ouerthrow.

Widziałem jak moja pani płacze
I smutek [widziałem], [smutek] dumny z tego, że
tak się do niego [z atencją] podchodzi, w tych
pięknych oczach, gdzie wszelkie doskonałości
zamieszkują.

Jej twarz była pełna bólu,
Lecz ból taki, wiercie [mi], porusza więcej serc

Niż radość [ze] swoimi kuszącymi śpiewami.

Smutek stał się piękny
A namiętność mądra, łyż stały się rzeczą pełną
przyjemności,
Cisza [milczenie] ponad całą ludzką mowę –
mądrością rzadką.

Ona sprawiła, że [jej] westchnienia stały się
śpiewem
I poruszyły wszystkie rzeczy słodkim smutkiem,
Podobnie jak to się stało z moim sercem –
zarazem smuciło się i kochało.

O, piękniejsza niż wszystko inne, co świat może
pokazać

Odejdź póki jeszcze czas na smutki
Dosyć! Dosyć! Lepszy jest twój pełen radości
widok.

łyż zabijają serce, wierz [mi].

O, nie próbuj być znakomitą w smutku,
Który tylko twoje piękno zniekształca.

2. Flow my tears

Flow my teares fall from your springs,
Exilde for ever: Let me morne
Where nights black bird hir sad infamy sings,
There let me live forlorne.

Downe vaine lights shine you no more,
No nights are dark enough for those
That in dispaire their last fortunes deplore,
Light doth but shame disclose.

Płyńcie łyż moje, spadajcie ze swych źródeł.

Wygnany na zawsze: pozwólcie mi zostać w
żałobie

Tam, gdzie czarny ptak nocy swą smutną niesławę
śpiewa,
Tam pozwólcie bym zamieszkał opuszczony.

Zgaśnijcie, próżne światła, nie świećcie więcej,
Żadna noc nie jest wystarczająco ciemna dla tych,

Never may my woes be relieved,
Since pittie is fled,
And teares, and sighes, and grones
My wearie days of all joyes have deprived.

From the highest spire of contentment,
My fortune is throwne,
And feare, and grieffe, and paine
For my deserts, are my hopes since hope is gone.

Hark you shadowes that in darnesse dwell,
Learn to contemne light,
Happy that in hell
Feele not the worlds despite.

Którzy w rozpacz swe utracone losy oplakują,
jasność [tylko] wstyd i hańbę odkrywa.

Nigdy moje żale nie doznają ulgi,
Bo litość zbiegła,
a łzy i westchnienia i jęki, zmęczone dni moje
z wszelkiej nadziei odarły.

Z najwyższego piedestału zadowolenia
Mój los został strącony,
A strach i smutek i ból, dla moich zasłużonych
[kar]
Są [jedyną] nadzieją, bo nadzieja zbiegła.

O! wy cienie, mieszkające w ciemności,
Nauczcie się potępiać światłość.
Szczęśliwi ci, którzy w piekle
despektu świata nie czują.

3. Sorow sorow stay

Sorrow stay, lend true repentant teares,
To a woefull wretched wight,
Hence dispair with thy tormenting feares:
O doe not my poor heart affright,
Pitty, help now or neuer,
Mark me not to endlesse paine,
Alas I am condempned euer,
No hope, no help there doth remain,
But down, down, down, down I fall,
Down and arise I never shall.

Smutku zostań, pożycz prawdziwych, pokutnych
łez
pełnemu smutku, żalosemu nędznikowi.
Lecz, o rozpacz, z twoimi dręczącymi lękami:
Nie napełniaj grozą mojego biednego serca.
O litości! Pomóż teraz lub nigdy,
Nie naznaczaj mnie niekończącym się bólem.
Niestety, jestem stracony na wieki.
Ani nadziei [żadnej] ani pomocy nie ma już,
Lecz w dół spadam
I podnieść się już nigdy nie będę mógł.

4. Dye not before thy day

Dye not before thy day, poore man
condemned,
But lift thy low lookes from the humble earth,
Kisse not dispaire and see sweet hope
contemned:

The hag hath no delight, but mone for mirth,

O fye, o fye poore fondling, fye bewilling,
To preserue thy selfe from killing,
Hope thy keeper glad to free thee,
Bids thee goe and will not see thee,

Nie umrzyj zanim nie nadejdzie twój dzień, biedny
skazany człowieku
Lecz podnieś wzrok znad pokornej ziemi.
Nie całuj rozpacz i nie patrz jak słodka nadzieja
się zatracą;
Wiedźma nie odczuwa przyjemności, może
jedynie jęczeć [z tęsknoty] za radością.

O uciekaj biedny dworzaninie, i miej siłę ocalić się
od śmierci.

Miej nadzieję, że strażnik chętnie cię wypuści

Hye thee quickly from thy wrong,
So shee endes hir willing song.

Pozwoli ci odjeść i przymknie na to oko,
Szybko ukryj się przed przewinami,
Aby ona mogła zakończyć swą skwapliwą pieśń.

5. Mourne mourne

Mourne, mourne, day is with darknesse fled,
What heauen then gouernes earth,
O none, but hell in heauen stead,
Choakes with his mistes our mirth.

Opłakuj, opłakuj, dzień ucieł w ciemności
Co rządziło niebem, rządzi teraz ziemią
O nic innego tylko piekło zamiast nieba
Dusi swymi mgłami naszą radość.

Mourne, mourne, looke now for no more day
Nor night, but that from hell,
Then all must as they may,
In darknesse learne to dwell.

Opłakuj, opłakuj
Nie oczekuj więcej żadnych dni, ani nocy
Tylko tych z piekła [rodem]
A teraz wszyscy muszą, jak mogą,
Nauczyć się mieszkać w ciemności.

But yet this change must needes change our
delight,
That thus the Sunne should harbour with the
night.

A jednak zmiana ta nie musi odmieniać naszej
przyjemności,
Bo słońce powinno znaleźć schronienie w nocy.

6. Tymes eldest Sonne

Tymes eldest sonne, olde age the heyre of ease,
Strengths foe, loues woe, and foster to
deuotion,
Bids gallant youths in martial prowes please,
As for him selfe, hee hath no earthly motion,
But thinks, sighes, teares, vowes, praiers, and
sacrifices
As good as showes, maskes, iustes, or tilt
deuises.

Najstarszy syn czasu, wiek podeszły, dziedzic
swobody,
Wróg siły, kłopot w miłości i [do tego] podatny na
dewocję.
Galantnym młodziankom nakazuje przypodobać
się wojskową dzielnością,
Ale dla siebie samego nie może znaleźć nic
ziemskiego, co by go poruszało.
Ale myśli sobie tak: westchnienia, łzy,
przyrzeczenia i modlitwy oraz poświęcenie
Są tyle samo warte co pokazy, maski, teatry i
turnieje.

7. Then sit thee downe, Second Part
Then sit thee downe and say thy *Nunc demittis*,
With *De profundis*, *Credo* and *Te Deum*,
Chant *Miserere*, for what now so fit is,
As that, or this, *Paratum est cor meum*,
O that thy Saint would take in worth thy heart,
Thou canst not please hir with a better part.

Więc usiądź sobie i zacznij odmawiać *nunc
dimittis*¹
A także *de profundis*², *credo*³ i *te Deum*⁴
Wspiewuj *miserere*⁵, jak to teraz jest w modzie
I tak lub owak *paratum est cor meum*⁶.

¹ *nunc dimittis*: kantykt Symeona: teraz uwalniasz sługę swego Panie, Łukasz 2,29-32

² z głębokości wołam do Ciebie Panie, Psalm 130

³ wierzę w Boga Ojca

⁴ *Te Deum laudamus*: Ciebie Boga wysławiamy

⁵ *Miserere mei Deus*: zmiłuj się nade mną Panie, Psalm 50

8. When others sings Third part

When others sings *Venite exultemus*
Stand by and turne to *Noli emulari*,
For *quare fremuerunt vse oremus*
Viuat Eliza, for an *ae mari*,
And teach those swains that lues about thy
cell,
To say Amen when thou dost pray so well.

Och, żeby tylko twoja pani⁷ brała na serio twoje
serce
Nie da się jej zadowolić lepszą piosenką.

Gdy inni śpiewają *Venite exultemus*⁸
Wstań i zaintonuj *noli emulare*⁹
Zamiast *quare fremuerunt*¹⁰ użyj *oremus*¹¹
Vivat Eliza zamiast *Ave Maria*
I tych prostaczków, którzy w twojej celi mieszkają
(pomieszkują) naucz
Mówić amen, kiedy już tak dobrze się modlisz.

9. Praise blindnesse eies

Praise blindnesse eies, for seeing is deceit,
Bee dumbe vaine tongue, words are but
flattering windes,
Breake hrat & bleed fot ther is no receipt,
To purge inconstancy from most mens mindes.

And if thine eares false Haralds to thy hart,
Conuey into thy head hopes to obtaine,
Then tell thy hearing thou art deafe by art,
Now loue is art that wonted to be plaine.

Now none is bald except they see his braines,
Affection is not knowne till one be dead,
Reward for loue are labours for his paines,
Loues quiuer made of gold his shafts of leade.

Lenuoy:

And so I wackt amaz'd and could not moue,
I know my dreame was true, and yet I loue.

Chwalcie ślepotę oczy, bo wzrok jest zdradliwy
Zamilknij próżny języku, słowa tylko na wietrze
trzepocą
Pękniij serce i krwaw, bo nie ma sposobu
By większość ludzi oczyścić z niestałości serca.

A jeśli [poprzez] uszy, fałszywych posłańców serca
Powstałyby w twojej głowie nadzieje, za którymi
zechcesz pójść,
Powiedz słuchowi, żeś głuchy od urodzenia
Teraz miłość jest sztuką, która chciała być prosta.

Nikt nie jest [tak naprawdę] łysy, dopóki nie widać
mu rozumu,
Nie pozna się uczucia aż do śmierci
Nagrodą za miłość są trudy za jej ból
Strzała Amora ze złota zrobiona jest, lecz ostrze z
ołowiu¹².

L'envoi

I tak obudziłem się, zadziwiony, nie mogąc się
poruszyć,
Wiem, że to co śniłem prawdą jest, lecz i tak
kocham.

⁶ Moje serce jest gotowe, Psalm 57

⁷ *Thy saint*

⁸ Pójdźmy z ochotą, Panu chwałę dajmy, Psalm 95

⁹ Nie obruszaj się, Psalm 37

¹⁰ Dlaczego [narody] się buntują, Psalm 52

¹¹ Módlmy się

¹² Takie ostrze zamiast miłości wywołuje niechęć

10. O sweet woods

O sweet woods the delight of solitarinesse
 O how much doe I loue your solitarinesse.
 From fames desire, from loues delight retir'd,
 In these sad groues an Hermits life I led,
 And those false pleasures which I once admir'd,
 With sad remembrance of my fall, I dread,
 To birds, to trees, to earth impart I this,
 For thee lesse secret and as sencelesse is.

Experience which repentance onely brings,
 Doth bid mee now my hart from loue estrange,
 Loue is disdained when it doth looke at Kings,
 And loue loe placed base and apt to change :
 Then power doth take from him his liberty,
 Hir want of worth makes him in cradell die.
 O sweet woods ,&c.

You men that giue false worship vnto Loue,
 And seeke that which you neuer shall obtaine,
 The endlesse worke od Sisiphus you procure,
 Whose end is this to know you striue in vaine,
 Hope and desire which now your Idols bee,
 You needs must loose and feele dispaire with mee.
 O sweet woods ,&c.

You woods in you the fairest Nimphs haue
 walked,
 Nimphes at whose sight all harts did yeeld to
 Loue,
 You woods in whom deere louers oft haue
 talked,
 How doe you now a place of mourning proue,
 Wansted my Mistres saith this is the doome,
 Thou art loues Childbed, Nursery, and Tombe.
 O sweet woods ,&c.

O słodkie lasy, szczęście samotności,
 O, jak bardzo kocham tę waszą samotność
 Od pożądliwości sławy, od rozkoszy miłości
 zwolniony
 Wśród tych smutnych zagajników pustelnika życie
 wiodłem,
 A te fałszywe przyjemności, które kiedyś
 podziwiałem,
 Ze smutnym wspomnieniem mego upadku
 opłakuję.
 Do ptaków, do drzew, do ziemi śpiewam i płacę
 Gdyż ona już mniej sekretów ma i sensu
 O słodkie lasy...

Doświadczenie, które pokutę tylko przynosi
 Każe mi teraz oddalić się od miłości.
 Miłość zdradzona jest, gdy patrzy na królów
 I niskie loty ma, i skłonna do zmian.
 Ich [królów] władza zabiera jej [miłości] wolność
 A ich bezwartościowość sprawia, że [jeszcze] w
 kołysce umiera.
 O słodkie lasy....

Wy ludzie, którzy fałszywą cześć oddajecie miłości
 I poszukujecie tego, czego nigdy nie znajdziecie,
 Wykonujecie niekończącą się pracę Syzyfa,
 Której celem jest tylko przekonanie się, że się
 człowiek na marne trudzi.
 Nadzieja, pożądanie, które z nich jest waszym
 idolem?
 Musicie je [wszystkie] porzucić i poczuć ze mną
 rozpacz
 O słodkie lasy...

Wy lasy, wśród których najpiękniejsze nimfy
 spacerowały,
 Nimfy, na widok których wszystkie serca chciały
 kochać,
 Wy lasy, wśród których drodzy kochankowie
 często rozmawiali [ze sobą]
 Jak teraz możecie się stać miejscem żałoby?
 Wanstead¹³, wierność mojej pani to zguba,
 Miłości jesteście łóżem narodzin, kołyską i grobem.
 O słodkie lasy!

¹³ Wanstead Hall, podmiejska rezydencja służąca głównie polowaniom

11. If fluds of teares

If fluds of teares could cleanse my follies past,
And smoakes of sighes might sacrifice for sinne,
If groning cries might salue my fault at last,
Or endles mone, for error pardon win,
Then would I cry, weepe, sigh, and euer mone,
Mine errors, fault, sins, follies past and gone.

I see my hopes must wither in their bud,
I see my fauours are no lasting flowers,
I see that woords will breede no better good,
Then losse of time and lightening but at houres,
Thus when I see then thus I say therefore,
That fauours hopes and words, can blinde no more.

Jeśli powodzie łez mogłyby oczyścić moje przeszłe przewinienia,
A dymy westchnień mogłyby być ofiarą za grzechy,
Jeśli jęklive krzyki mogłyby w końcu odkupić moją winę,
Lub gdyby jęk bez końca mógł zdobyć przebaczenie za błąd,
To bym płakał, łkał, wzdychał i jęczał ciągle,
Może błędy, winy, grzechy i głupoty zniknęłyby na zawsze.

Widzę, że moje nadzieje zwiędnąć muszą w zarodku,
Widzę, że moje względy to nie są trwałe kwiaty,
Widzę, że słowa nie przyniosą nic lepszego
Niż tylko stratę czasu i światło o świecie
Więc kiedy to widzę, mówię:
Że względy, nadzieje i słowa nie mogą mnie już zaślepić!

12. Fine knacks for Ladies

Fine knacks for ladies, cheape, choise, braue and new,
Good penniworths but mony cannot moue,
I keepe a faier but for the faier to view,
A begger may bee liberall of loue,
Though all my wares be trash, the hart is true,
The hart is true,
The hart is true.

Great gifts are guiles and looke for gifts againe,
My trifles come, as treasures from my minde,
It is a precious lewell to bee plaine,
Sometimes in shell th' orienst pearles we finde,
Of others take a sheafe, of mee a graine,
Of mee a graine,
Of mee a graine.

Within this packe pinnes points laces & gloues,

Piękne drobiazgi dla pań! Tanie, różnorakie, odważne i nowe,
Warte kilku gorszy, lecz pieniądze mnie nie wzruszają,
[w zanadru] trzymam coś ładnego, lecz tylko dla tej pięknej,
Żebrak może być liberalny w miłości,
I mimo, że cały mój towar to śmieci, serce mam prawdziwe.

Wielkie dary są zwodnicze, lecz ciągle poszukuj darów,
Moje bzdurki przychodzą mi do głowy jak skarby.
prosty być to pięknym klejnot,
Czasami w najorientalniejszej¹⁴ muszli perłę znajdziemy.
Od innych weź garść, ode mnie ziarnko.

¹⁴ W oryginale *the orient pearl*

And diuers toies fitting a country faier,
But in my hart, where duety serues and loues,
Turtles & twins, courts brood, a heauenly paier,
Happy the hart that thinks of no remoues,
Of no remoues,
Of no remoues.

Pośród tych paczek [są] spinki, koronki, rękawiczki
I inne rozmaite zabawki pasujące do wiejskiego
targu,
Lecz moje serce, gdzie obowiązek służy i kocha,
Gołębice i bliźnięta¹⁵, dworska krew, niebiańska
para.
Szczęśliwe serce, które nie myśli o zmianach.

13. Now cease my wandring eyes

Now cease my wandring eies,
Strange beauties to admire,
In change least comfort lies,
Long ioyes yeeld long desire.
One faith one loue,
Makes our fraile pleasures eternall,
And in sweetnesse proue.
New hopes new ioyes,
Are still with sorrow declining,
Vnto deepe anoies.

Przestańcie moje ruchliwe oczy
podziwiać dziwne piękności.
W zmianach jest najmniej spokoju.
Długie radości potrzebują długiego pożądania.
Jedna wiara i jedna miłość
Sprawiają, że nasze złudne przyjemności stają się
wieczne.
Nowe nadzieje, nowe radości
Ciągłe nikną w smutkach, by zniknąć całkiem w
głębokim niezadowoleniu i zniecierpliwieniu.

One man hath but one soule,
Which art cannot deuide,
If all one soule must loue,
Two loues most be denide,
One soule one loue,
By faith and merit vnited cannot remoue,
Distracted spirits,
Are euer changing & haplesse in their delights.

[jeden] człowiek ma jedną duszę, której sztuka nie
zdoła podzielić,
Jeśli wszyscy jedną duszę muszą kochać, dwie
miłości trzeba odrzucić.
Jedna dusza, jedna miłość, zjednoczone wiarą i
miarą, nie mogą się rozłączyć.
Rozproszone duchy, ciągle się miotają i w swych
przyjemnościach są nieszczęśliwe.

Nature two eyes hath giuen,
All beautie to impart,
Aswell in earth as heauen,
But she hath giuen one hart,
That though wee see,
Ten thousand beauties yet in vs one should be,
One stedfast loue,
Because our harts stand fixt although our eies
do moue.

Natura dwoje oczu dała, by podziwiały wszelkie
piękno
Zarówno na ziemi, jak i w niebie, lecz jedno serce
dała.
I mimo, iż widzimy dziesięć tysięcy pięknych
rzeczy, w nas musi być jedna,
Jedna stała miłość, bo serca biją w jednym rytmie,
mimo, iż oczy nasze są w ciągłym ruchu.

14. Come ye heauie states of night

Come yee heauie states of night,
Doe my fathers spirit right,

Przybądźcie ciężkie stany nocy
Oddajcie hołd duchowi mego ojca.

¹⁵ W oryginale *turtles and twins*; *turtles* czyli *turtle-doves* (gołębice) symbolizują miłość, przywiązanie, wierność, czystość i stałość; bliźnięta to Kastor i Polluks.

Soundings balefull let mee borrow,
But thening my song with sorrow,
Come sorrow come hir eies that sings,
By thee are turned into springs.

Come you Virgins of the night,
That in Dirges sad delight,
Quier my Anthems, I doe borrow
Gold nor pearle, but sounds of sorrow :
Come sorrow come hir eies that sings,
By thee are tourned into springs.

Użycie mi płaczliwych dźwięków
Obarczając mą pieśń smutkiem.
Przybądź smutku, przybądź! jej oczy, tej, która
śpiewa
Przez ciebie obracają się w źródła.

Przybądźcie dziewice nocy,
I w żałobnej pieśni smutnym zapomnieniu
moje hymny ułóżcie .
Nie pożyczam ani złota, ani pereł, tylko dźwięki
smutku:
Przybądź smutku...

15. *White as lilies*

White as Lillies was hir face,
When shee smiled,
She beguiled,
Quitting faith with foule disgrace,
Vertue seruice thus neglected,
Heart with sorrowes hath infected.

When I swore my hart hir owne,
Shee disdained,
I complained,
Yet shee left mee ouerthrowen,
Careles of my bitter groning,
Ruthlesse bent to no relieuing.

Vowes and oaths and faith assured,
Constant euer,
Changing neuer,
Yet shee could not bee procured,
To beleue my paines exceeding,
From hir scant neglect proceeding.

Oh that Loue should haue the art,
By surmises,
And disguises,
To destroy a faithfull hart,
Or that wanton looking women,
Should reward their friends as foemen.

All in vaine is Ladies loue,
Quickly choosed,
Shortly loosed,

Biała jak lilie była jej twarz
Gdy się uśmiechała to czarowała
Niszcząc wiarę (miłość) zgniała niełaską
Cnoty, służbę w ten sposób lekceważąc.

Kiedy przyrzekłem jej swe serce,
Odrzuciła je,
Ja zapłakałem,
A ona zostawiła mnie
Nie zainteresowana moim gorzkim żalem,
Okrutna i niewzruszona.

Przyrzeczenia i przysięgi zapewnione,
Na zawsze stałe,
Zawsze niezmiennie.
Lecz jej nie dało się przekonać,
Żeby uwierzyła w moje coraz większe bóle
I żeby przestała mnie lekceważyć.

Ach, żeby miłość umiała tylko,
Poprzez domysły i przebrania,
Zniszczyć wierne serce.
Albo, żeby frywolne kobietki
Wynagradzały swych przyjaciół
Jakby byli wrogami.

Miłość dam nic nie jest warta,
Szybko wybrana i szybko przeszła,
Bo ich duma się zmienia,
Lecz, niestety, pokonał nas ich urok,
A ich duma nas po prostu zniszczyła.

For their pride is to remoue,
Out alas their looks first won vs,
And their pride hath straight vndone vs.

To thy selfe the sweetest faier,
Thou hast wounded,
And confounded,
Changles faith with foule dispaier,
And my seruice hath enuied,
And my succours hath denied.

By thine error thou hast lost,
Hart vnfaired,
Truth vnstained
And the swaine that loued most,
More assured in loue then many,
More dispised in loue then any.

For my hart though set at nought,
Since you will it,
Spoile and kill it,
I will neuer change my thoughts,
But grieue that beautie ere was borne...

Do ciebie, najśodsza piękności,
Ty zraniłaś i pomyliłaś
Niezmienną miłość ze zgniłą rozpaczą
I moją służbę i starania odrzuciłaś.

I poprzez swój własny błąd straciłaś
Niezmienne serce,
Prawdę bez skazy.
A ten, kto najbardziej kochał
Pewniejszy w miłości niż wielu,
Bardziej odrzucony w miłości, niż ktokolwiek inny.

Gdyż moje serce, mimo, że już na nic nastawione
Gdyż ty chcesz je tylko zniszczyć i zabić.
Ja się w moich myślach nie zmienię,
Lecz rozpaczam tylko, że piękno kiedykolwiek się
narodziło....

16. Wofull heart

Wofull heart with grieffe oppressed
Since my fortunes most distressed,
From my ioyes hath mee remoued,
Follow those sweet eies adored,
Those sweet eyes wherin are stored,
All my pleasures best beeloued.

Fly my breast, leaue mee forsaken,
Wherein Griefe his seate hath taken,
All his arrowes through mee darting,
Thou maist liue by hir Sunne-shining,
I shall suffer no more pining,
By thy losse, then by hir parting.

Żałosne serce, dręczone żalem,
Ponieważ los mój najstraszniejszy
Odłączył mnie od mych radości,
Podążaj za tymi słodkimi oczyma, gdzie mieszkają
Wszystkie me najukochańsze radości.

Leć, moja piersi, pozostaw mnie zgubionym
Tam, gdzie żal obrał sobie swój tron,
Wszystkie jego strzały [niech] mnie przebiją
A ty zamieszkaś w promieniach jej słonecznego
światła.
Ja nie będę więcej już znosił bólu
Spowodowanego Twoją stratą albo odejściem.

17. A Sheperd in a shade

A Sheperd in a shade his plaining made
Of loue and louers wrong,
Vnto the fairest lasse that trode on grasse,
And thus beegan his song.
Since loue and Fortune will, I honour still
Your faire and louely eye,
What conquest will it bee, Sweet Nymph for

Pasterz w cieniu rozpaczął
O miłości i niepowodzeniach kochanka,
Do najpiękniejszej panny, która stąpała po trawie
kierując swe pienia,
I tak rozpoczynał swą pieśń:
Ponieważ miłość i los chcą, żebym ciągle czcił
Twe piękne i słodkie oczy

thee,
If I for sorrow dye.

Restore, restore my hart againe,
Which loue by thy sweet lookes hath slaine,
Least that inforst by your disdaine, I sing,
Fye, fye on loue, it is a foolish thing.

My hart where haue you laid O cruell maide,
To kill when you might saue,
Why haue yee cast it forth as nothing worth,
Without a tombe or graue.
O let it bee intombed and lye,
In your sweet minde and memorie,
Least I refound on euery warbling string,
Fye fye on loue that is a foolish thing.

Co to za podbój będzie, słodka nimfo, dla ciebie,
Jeżeli ze smutku umrę.

Oddaj moje serce, które to miłość, z pomocą
Twojego pięknego wizerunku, zarznięta.
Przynajmniej, wzmocniony twym odtrąceniem,
zaśpiewam:
Precz z miłością! To jest głupia rzecz!

Gdzie położyłaś moje serce, okrutna nimfo,
Żeby go zabić zamiast zbawić,
Czemu wyrzuciłaś je, jakby nic nie było warte,
Bez nagrobka ani grobu.
Och złóżmy je, jak w grobie,
W twojej głowie i pamięci
Niech przynajmniej wszystkie drgające struny
zadźwięczą:
Precz z miłością! To głupia rzecz!

18. Faction that euer dwels

Faction that euer dwels,
In court where wits excells,
Hath set defiance.
Fortune and loue hath sworne,
That they were neuer borne,
Of one aliance.

Fortune sweares, weakest harts,
The booke of Cupids arts
Turne with hir wheele,
Sences themselues shall proue
Venture hir place in loue
Aske them that feele.

This discord it beget
Atheist that honour not
Nature thought good,
Fortune should euer dwell
In court where wits excell
Loue keepe the wood.

So to the wood went I
With loue to liue and die
Fortune forlorne,
Experience of my youth
Made mee thinke humble truth
In desert borne.

Stronnictwo, które zawsze mieszka na dworze,
Gdzie rządzi koncept
Postawiło zakład:
Fortuna i Miłość przysięgały, że
Nie są zrodzone
Z tego samego związku.

Fortuna przysięga, że najsłabsze serca
Księgę sztuk Kupidyna
Obracają jej kołem.
Zmysły same mogą udowodnić,
Podważyć jej miejsce w miłości
Zapytaj tych, którzy czują.

Ten spór rozpoczął
Ateista, który nie uznaje
Natury, jako czegoś dobrego.
Fortuna powinna zawsze mieszkać
Na dworze, gdzie króluje koncept,
A miłość pozostać w lesie.

I dlatego też i ja udałem się do lasu
Aby z miłością żyć i umrzeć,
Fortuna niech przepadnie.
Doświadczenie młodości
Każe mi myśleć, że skromna prawda
Na pustyni jest zrodzona.

My saint is deere to mee,
and lone hir selfe is shee
lone faier and true,
lone that doth euer moue,
Passions of loue with loue
Fortune adiew.

Moja Pani ¹⁶[którą wystawiam] jest mi droga
I jest nią sama Joan¹⁷,
Piękna i prawdziwa
Która od zawsze porusza
Pasje miłości miłością. Fortunie [mówię] żegnaj!

19. Shall I sue, shall I seeke for grace

Shall I sue, shall I seeke for grace ?
shall I pray shall I proue ?
Shall I striue to a heauenly loy,
with an earthly loue ?
Shall I think that a bleeding hart
or a wounded eie,
Or a sigh can ascend the cloudes,
to attaine so hie.

Czy mam się skarżyć, czy mam szukać łaski?
Czy mam się modlić? Dowodzić?
Czy aspirować do niebiańskiej radości
Z moją ziemską miłością?
Czy mam myśleć, że krwawiące serce
Lub zranione oko
Lub też westchnienie wespnie się do chmur
I takie wysokości osiągnie?

Silly wretch forsake these dreames,
of a vaine desire,
O bethinke what hie regard,
holy hopes doe require.
Fauour is as faire as things are,
treasure is not bought,
Fauour is not wonne with words,
nor the wish of a thought.

Głupi szaleńcze, porzuć te marzenia
O próżnym pożądaniu,
O pomyśl jak wysokiego uznania
Wymagają święte nadzieje.
Względy są tak piękne jak rzeczy,
Skarbu nie da się nie kupić,
Względów nie wygrasz słowami
Ani życzeniem myśli.

Pittle is but a poore defence,
for a dying hart,
Ladies eies respect no mone,
in a meane desert.
Shee is to worthie far,
for a worth so base,
Cruell and but iust is shee,
in my iust disgrace.

Litość jest słabą obroną
Dla umierającego serca
Oczy dam nie szanują jęków
w podłych czynach.
Ona zbyt daleko jest
Dla człowieczka tak marnego,
Okrutna. Lecz zarazem sprawiedliwa (jest ona)
W mojej prawdziwej niesławie.

Iustice giues each man his owne
though my loue bee iust,
Yet will not shee pittie my griefe,
therefore die I must.
Silly hart then yeeld to die,
perish in dispaire,
Witnesse yet how faine I die,

Sprawiedliwość oddaje każdemu to, na co on
zasługuje
I mimo, że moja miłość jest prawdziwa
ona nie zlituje się nad moim żalem
Dlatego też muszę umrzeć.
Głupie serce, umrzyj więc,
Pierzchnij w rozpacz

¹⁶ W oryginale *saint* – mogło to oznaczać świętą (w przeciwieństwie do pospolitej *Joan*), lecz w czasach elżbietańskich słowo to oznaczało często królową Elżbietę.

¹⁷ *Joan* mogło również oznaczać prostą dziewczkę lub czasem ladacznice

When I die for the faire.

Zobacz jednak jeszcze
Jak umieram dla tej jedynej pięknej.

20. Tosse not my soule

Tosse not my soule, O loue twixt hope and feare,
Shew mee some ground where I may firmly stand,
Or surely fall, I care not which appeare,
So one will close mee in a certaine band.

Take mee Assurance to thy blisfull holde,
Or thou Despaire vnto thy darkest Cell,
Each hath full rest, the one in ioyes enrolde,
Th' other, in that hee feares no more, is well :

L'envoi

When once the vttermost of ill is knowne,
The strength of sorrow quite is ouerthrowne.

Nie miotaj moją duszą, O Miłości, pomiędzy nadzieją i strachem,
Wskaż mi jakiś grunt, na którym mogę mocno stanąć,
Lub gdzie mogę pewnie upaść, jest mi obojętne,
co mi wskażesz,
[Pokaż mi] coś, co obejmie mnie wstęgą pewności.

Pewności, weź mnie w swe rozkoszne objęcia,
Lub ty, Rozpaczy [zabierz mnie] do najciemniejszej celi.

Każda z was ma [w sobie] pełen spokój, jedna przepętniona radością jest,
Druga w tym, że się już nie ma w sobie strachu,
też jest dobra.

L'envoi

Kiedy najgorsze ze złego jest [już nam] znane,
Siła smutku zostaje całkiem pokonana.

21. Cleare or Cloudie sweet as Aprill showing

Clear or cloudie sweet as April showing,
Smooth or frowning so is hir face to me,
Pleasd or smiling like milde May all flowring,
When skies blue silke and medowes carpets bee,
Hir speeches notes of that night-bird that singeth,
Who thought all sweet yet larring notes out-ringeth.

Hir grace like lune, when earth an trees bee trimde,
In best attire of compleat beauties height,
Hir love againe like sommers daies be dimde,
With little cloudes of doubtfull constant faith,
Hir trust hir doubt, like raine and heat in Skies,
Gently thundring, she lightning to my eies.

Pogodna lub zachmurzona, słodka jak kwietniowy deszczyk,
Gładka lub wykrzywiona, taka jest dla mnie jej twarz.
Zadowolona lub uśmiechnięta, jak piękny maj cała kwitnąca,
Gdy niebo błękitnym jedwabiem jest, a łąki dywanem.
Jej mowa to nuty tego nocnego ptaka, który śpiewając
Myślał, że słodko wyśpiewuje tymczasem okrutne dysharmonie mu wychodzą.

Jej łaska jak czerwiec jest, gdy ziemia i drzewa stają się piękne,
W najlepszych szatach, w pełni całkowitego piękna.
I jeszcze jej miłość, jak letnie dni, przyćmiona

Sweet sommer-spring that breatheth life and growing,
In weedse as into hearbs and flowers,
And sees of service divers sorts in sowing,
Some haply seeming and some being yours,
Raine on your hearbs and flowers that truely serve,
And let your weeds lack dew and duely sterue.

Małymi chmurkami o wątpliwej stałości.
Jej zaufanie, jej zwątpienie, jak deszcz i upał w niebie,
Delikatnie grzmiące, ona jest moją błyskawicą.

Słodkie lato – wiosna, oddychające życiem i wzrostem
Zarówno w chwastach jak i w leczniczych ziołach i kwiatach.
I w ziarnach służby, różnie zasianych,
Niektórych wydających się niedobrymi, a innych będących twoimi.
Polej deszcz na twoje zioła i kwiaty, które prawdziwie służą,
A chwastom odmów rosy i pozwól umrzeć [z głodu].

22. A Dialogue. Humor say what makst thou heere

Humor say what makst thou heere,
In the presence of a Queene,
Princes hould conceit most deere,
All conceit in humor seene:
Thou art a heauy leaden moode,
Humor is inuencions foode :

Homorze, powiedz cóż ty tu robisz
w obecności królowej?
Księżęta trzymają najdroższy koncept
cały koncept widziany w humorze:
Ależ ty jesteś ciężkim nastrojem,
Humor jest pożywką dla inwencji.

But neuer Humor yet was true,
But that which onely pleaseth you.

Lecz nigdy jeszcze humor nie był prawdziwy,
lecz tylko ten, który się Tobie podoba.

O, I am as heauy as earth,
Say then who is Humor now
I am now inclind to mirth,
Humor I as well as thou.
Why then tis I am drownde in woe,
No no wit is cherisht so

O, jestem ciężki jak ziemia
powiedz, któż jest tym humorem?
Teraz jestem skłonny do radości
Humor to ja i ty.
Dlaczegoż więc roztapiam się w żalości?
Nie, nie, to dowcip tak jest kochany.

But neuer Humor...

Lecz nigdy...

Mirth then is drownde in sorrowes brim,
Oh, in sorrow all things sleepe.
No no foole the light' s things swim,
Heauie things sinck to the deepe :
In hir presence all things smile,
Humor frolike then a while.

Radość aż po brzegi zanurzona jest w smutkach
o, w smutku wszystkie rzeczy śpią.
nie, nie, głupcze! Lekkie rzeczy pływają
a ciężkie toną w głębinach:
W jej obecności wszystko się uśmiecha
więc humorze, pomasaj jeszcze trochę

But neuer Humor ...

lecz nigdy....

Nota od tłumacza:

Tłumaczenie tekstów pieśni *The Second Booke* Johna Dowlanda celowo nie jest poetyckie. Jest to robocze tłumaczenie przygotowane podczas współpracy *The Schoole of Night* z *Teatrem Cinema* w 2011 roku, być może teraz posłuży polskim wykonawcom tej księgi. Jako tłumacz próbowałam jak najlepiej oddać sens poszczególnych pieśni, który w wersji poetyckiej mógłby się zagubić. W wersji angielskiej została zachowana ortografia oryginału.